

THE AWARENESS OF DEVELOPING A COMPREHENSIVELY STRONG "EXEMPLE AND REPRESENTATIVE" UNIT OF THE SOLDIERS IN THE GRASSROOTS UNITS OF THE PEOPLE'S ARMY OF VIETNAM

Nguyen Hai Ha

Political Academy, Ministry of National Defense

Email: haiha88h@gmail.com

Received: 13/8/2024; Reviewed: 28/8/2024; Revised: 06/9/2024; Accepted: 10/9/2024; Released: 30/9/2024

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/344>

In order for soldiers at the grassroots units of the Vietnam People's Army to successfully complete the task of developing a comprehensively strong "Exemple and Representative" unit, the awareness of developing a comprehensively strong "Exemple and Representative" unit of soldiers at the grassroots units has an important position and role. This is the basic premise to help the military's activities of developing a comprehensively strong "Exemple and Representative" unit go in the right direction, ensuring close unity in goals, content and implementation measures; directly deciding the quality and effectiveness of the task of developing a comprehensively strong "Exemple and Representative" unit. Faced with the new requirements of the task of developing and defending the Fatherland, the task of developing the Vietnam People's Army as "revolutionary, disciplined, elite, modern", focusing on raising awareness of developing a comprehensively strong "Exemple and Representative" unit among soldiers at the grassroots unit to improve the quality of developing a comprehensively strong "Exemple and Representative" grassroots unit is an urgent issue today.

Keywords: *Development awareness; Unit; Soldiers; Vietnam People's Army.*

1. Đặt vấn đề

Cụ thể hóa các nghị quyết, chỉ thị của Đảng về xây dựng Quân đội (QĐ), tăng cường quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc, ngày 22/7/2022 Bộ trưởng Bộ Quốc phòng đã ban hành Chỉ thị số 79/CT-BQP về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện "Mẫu mực, tiêu biểu" trong toàn quân. Để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ đó cần thường xuyên quan tâm đến ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện "Mẫu mực, tiêu biểu" của mọi quân nhân, nhằm giúp họ nhận thức sâu sắc và có hành vi đúng đắn, làm cơ sở cho việc nâng cao chất lượng, hiệu quả nhiệm vụ xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện "Mẫu mực, tiêu biểu".

Hiện nay, tình hình thế giới, khu vực đang trải qua những biến động to lớn, diễn biến rất nhanh chóng, phức tạp, khó dự báo. Trong nước, sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, bên cạnh thời cơ, thuận lợi cũng gặp không ít những khó khăn, thách thức đặt ra đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. QĐ được xây dựng theo hướng tinh, gọn, mạnh; phấn đấu đến năm 2030 xây dựng Quân đội nhân dân (QĐND) "cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại". Do đó, nghiên cứu ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện "Mẫu mực, tiêu biểu" của quân nhân ở đơn vị cơ sở có ý nghĩa

hết sức quan trọng, là vấn đề cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn nhằm cung cấp những luận cứ khoa học giúp Đảng ủy, Ban Chỉ huy các đơn vị cơ sở xác định chủ trương và chỉ đạo hoạt động đạt chất lượng, hiệu quả cao.

2. Tổng quan nghiên cứu

Liên quan đến vấn đề xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện "Mẫu mực, tiêu biểu" trong toàn quân là nội dung quan trọng trong xây dựng QĐND "cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại" đã được nhiều học giả trong nước đặc biệt quan tâm nghiên cứu, tiêu biểu là một số công trình nghiên cứu như: Nghiên cứu *Xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị trong tình hình mới* (Cường, 2019), tác giả đã phân tích, làm rõ lập trường, quan điểm của Chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về xây dựng QĐ kiểu mới mang bản chất giai cấp công nhân, tính nhân dân và tính dân tộc. Qua đó, trình bày những nội dung cốt lõi về chính trị của quân đội và xây dựng QĐ vững mạnh về chính trị; Cuốn sách *Phát huy phẩm chất "Bộ đội cụ Hồ" tiếp tục xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị trong tình hình mới* (Cường, 2022) đã thể hiện quan điểm chỉ đạo xây dựng Đảng bộ QĐ trong sạch, vững mạnh,

tiêu biểu; phát huy phẩm chất “Bộ đội cụ Hồ”; xây dựng QĐ vững mạnh về chính trị; nâng cao chất lượng, hiệu lực, hiệu quả công tác đảng, công tác chính trị làm cơ sở xây dựng QĐ “tinh, gọn, mạnh”, tiến lên hiện đại; Nghiên cứu *Phát huy truyền thống anh hùng, xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam tinh, gọn, mạnh, hiện đại trong thời kỳ mới* (Giang, 2023), trên cơ sở quán triệt quan điểm, đường lối, nghị quyết của Đảng về củng cố quốc phòng, xây dựng QĐND Việt Nam; tổng kết thực tiễn chiến đấu, xây dựng quân đội trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược, tác giả có những nội dung chỉ đạo cụ thể trong xây dựng QĐ tinh, gọn, mạnh, hiện đại thời gian qua; Công trình *Phát triển ý thức bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa của hạ sĩ quan, binh sĩ Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay* (Thường, 2019), tác giả đã nghiên cứu một cách hệ thống vấn đề phát triển ý thức bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa của hạ sĩ quan, binh sĩ QĐND Việt Nam hiện nay. Phân tích cấu trúc ý thức bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; chỉ ra những nhân tố cơ bản quy định phát triển ý thức bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa của hạ sĩ quan, binh sĩ QĐND Việt Nam.

Trong phạm vi bài viết này, tác giả kế thừa những công trình nghiên cứu trên trong việc làm rõ quan niệm về ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở; những nhân tố cơ bản quy định ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở; đề xuất một số giải pháp để nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết này sử dụng hệ thống phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử để nghiên cứu. Ngoài ra, còn sử dụng các phương pháp cụ thể khác như: Khái quát hoá, trừu tượng hoá, hệ thống hoá để nghiên cứu thực chất và một số nhân tố quy định đến sự hình thành và phát triển ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Đồng thời, kết hợp phân tích và tổng hợp; lịch sử và lôgic, nghiên cứu các dữ liệu, tài liệu giúp cho việc so sánh, đối chiếu để xây dựng các luận điểm, luận cứ và rút ra những kết luận cần thiết.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Thực chất ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở

Thứ nhất, quan niệm ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”

Theo từ điển Tiếng Việt thì “xây dựng” là: “làm

cho hình thành một tổ chức hay một chỉnh thể xã hội, chính trị, kinh tế, văn hóa theo một phương hướng nhất định” (Phê, 1997, tr.1105). Như vậy, xây dựng là quá trình hoạt động tích cực, chủ động của các chủ thể nhằm hình thành một đơn vị, tổ chức theo những tiêu chí, tiêu chuẩn đã xác định nhằm thực hiện một nhiệm vụ nhất định trong những điều kiện hoàn cảnh lịch sử cụ thể. “Vững mạnh” là: “có khả năng chịu đựng mọi thử thách và phát huy tác dụng một cách mạnh mẽ” (Phê, 1997, tr.1096). “Toàn diện” là: “đầy đủ các mặt, không thiếu mặt nào” (Phê, 1997, tr. 968). Vững mạnh toàn diện là thể hiện khả năng, năng lực về mọi mặt của một tổ chức, đơn vị, có thể phát huy được sức mạnh tổng hợp của mọi lực lượng trong tổ chức, đơn vị đó để vượt qua mọi khó khăn, thử thách hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao.

“Mẫu mực” là: “(1) mẫu để theo đó có thể tạo ra hàng loạt những cái khác (nói khái quát). (2) người, cái có tác dụng làm gương cho mọi người noi theo” (Phê, 1997, tr.603). “Tiêu biểu” là: “hình ảnh cụ thể qua đó có thể thấy được đặc trưng rõ nét nhất của một cái gì có tính chất trừu tượng hơn, bao quát hơn, chung hơn, (thường nói về cái tốt đẹp)” (Phê, 1997, tr.956). Mẫu mực, tiêu biểu chính là thể hiện sự khuôn mẫu, chuẩn mực của một tổ chức, đơn vị theo những tiêu chí cụ thể làm thước đo để xây dựng các tổ chức, đơn vị khác, là gương mẫu để các tổ chức, đơn vị khác noi theo, phấn đấu. Như vậy, xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” là quá trình hoạt động tích cực, chủ động của các chủ thể trong việc tạo lập, bổ sung, củng cố, hiện thực hóa các tiêu chuẩn, tạo cơ sở để đơn vị vững mạnh toàn diện, góp phần giáo dục, rèn luyện nhân cách con người trong những giai đoạn xác định.

Thực chất của xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” là tổng thể các cách thức, biện pháp của các chủ thể tiến hành trong quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Mục đích xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” là hiện thực hóa các tiêu chuẩn của đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Chủ thể tiến hành xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” là toàn bộ các tổ chức, các lực lượng trong đơn vị. Để các chủ thể đạt được mục đích, hoạt động xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” thì điều kiện mang tính tiền đề đó là nhận thức (ý thức) nhất quán của các chủ thể. Những hoạt động thực tiễn của xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” được điều chỉnh bằng một ý thức nhất quán của các chủ thể. Mỗi chủ thể theo chức năng, nhiệm vụ của mình có vai trò khác nhau và cần một nhận thức tương ứng. Đây chính là cơ sở, phương pháp luận cho việc nghiên cứu ý thức

xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” đối với một đối tượng đặc thù là quân nhân ở đơn vị cơ sở QĐND Việt Nam.

Ý thức tiếp cận dưới góc độ triết học đã được làm sáng tỏ. Đứng vững trên lập trường của chủ nghĩa duy vật biện chứng, khái quát những thành tựu mới nhất của khoa học tự nhiên và bám sát thực tiễn xã hội, Ph.Ăngghen khẳng định: “nếu người ta đặt câu hỏi rằng tư duy và ý thức là gì, chúng từ đâu đến, thì người ta sẽ thấy rằng chúng là sản vật của bộ óc người” (C.Mác và Ph.Ăngghen, 2002, tập 20, tr.55). Như vậy, ý thức chỉ là thuộc tính của vật chất; nhưng không phải của mọi dạng vật chất, mà là thuộc tính của một dạng vật chất sống có tổ chức cao nhất là bộ óc người. Bản chất ý thức là hình ảnh chủ quan của thế giới khách quan, là quá trình phản ánh tích cực, sáng tạo hiện thực khách quan của óc người. Khi xem xét ý thức với các yếu tố hợp thành các quá trình tâm lý tích cực đem lại sự hiểu biết của con người về thế giới khách quan, ta có: tri thức, tình cảm, niềm tin, ý chí...; trong đó tri thức là nhân tố cơ bản, cốt lõi nhất. Khi xem xét ý thức theo chiều sâu của thế giới nội tâm con người, thì ý thức bao gồm các yếu tố: tự ý thức, tiềm thức, vô thức.

Trong phạm vi bài viết, tác giả nghiên cứu và tiếp cận ý thức với các yếu tố hợp thành: tri thức, tình cảm, niềm tin, ý chí. Ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” là một loại hình ý thức xã hội, được hình thành và phát triển thông qua thực tiễn xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, phản ánh những nội dung, yêu cầu của quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Từ cách tiếp cận trên, tác giả quan niệm: Ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” là sự thống nhất biện chứng giữa tri thức, tình cảm, niềm tin, ý chí của con người, tạo thành sức mạnh tinh thần, biểu hiện ở sự hiểu biết, thái độ, hành vi, có tác dụng định hướng, điều chỉnh hoạt động của con người trong quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” ở từng giai đoạn nhất định

Về bản chất, ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” phản ánh một hiện tượng khách quan, thực tiễn xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Tuy nhiên, nội dung là khách quan nhưng hình thức lại mang tính chủ quan, gắn liền với từng chủ thể, phản ánh và thể hiện đặc điểm lăng kính chủ quan của mỗi chủ thể. Về cấu trúc, ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” bao gồm: tri thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; tình cảm xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; niềm tin xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; ý chí quyết tâm xây dựng đơn vị vững mạnh

toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

Thứ hai, quan niệm ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở

Quân nhân trong QĐND Việt Nam là công dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam phục vụ trực tiếp trong QĐ, được nhân dân giao cho nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Quân nhân phải tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc, với chế độ xã hội chủ nghĩa; triệt để chấp hành đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước và kỷ luật QĐ; phải bảo vệ danh dự của quân nhân cách mạng, truyền thống vinh quang của QĐ và đơn vị. Đơn vị cơ sở là một bộ phận hữu cơ rất quan trọng trong quân đội; là nơi trực tiếp quản lý, giáo dục, huấn luyện, rèn luyện quân nhân; quán triệt và tổ chức thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về nhiệm vụ quân sự, quốc phòng và thực hiện nhiệm vụ theo quy định của Bộ Quốc phòng; ngoài ra, còn thực hiện các nhiệm vụ khi được cấp có thẩm quyền chỉ đạo.

Như vậy, quân nhân ở đơn vị cơ sở là người trực tiếp cụ thể hóa nghị quyết, chỉ thị của các cấp vào hoạt động thực tiễn của đơn vị, trong đó có Chỉ thị số 79/CT-BQP ngày 22/7/2022 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” (trước đây là Chỉ thị số 917/1999/CT-BQP ngày 22/6/1999 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng). Thông qua hoạt động thực tiễn đó mà ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân được hình thành, củng cố và phát triển. Ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở là sự thống nhất biện chứng giữa tri thức, tình cảm, niềm tin, ý chí của quân nhân, tạo thành sức mạnh tinh thần, biểu hiện ở sự hiểu biết, thái độ, hành vi, có tác dụng định hướng, điều chỉnh hoạt động của quân nhân trong quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” ở từng giai đoạn nhất định. Xét về mặt cấu trúc thì ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở bao gồm: Tri thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân; Tình cảm xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân; Niềm tin xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân; Ý chí xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân.

Tri thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở là sự hiểu biết sâu sắc về vị trí, vai trò, nội dung của xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; quan điểm, mục tiêu, nội dung,

cách thức, biện pháp xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; thuận lợi, khó khăn trong xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

Tình cảm xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở là một hình thái đặc biệt của sự phản ánh quan hệ giữa quân nhân với thực tiễn xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Đó là trạng thái tinh thần phản ánh suy nghĩ, cảm xúc và cảm nhận của quân nhân đối với quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Tình cảm xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” tham gia và trở thành một trong những động lực quan trọng cho quân nhân trong hoạt động xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

Niềm tin xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở là sự hoà quyện giữa tri thức với tình cảm và trải nghiệm thực tiễn xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Đó là sự trung thành, chắc chắn, tin tưởng, ủng hộ của quân nhân vào quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, niềm tin thôi thúc quân nhân tham gia hoạt động xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” vươn lên trong mọi hoàn cảnh.

Ý chí quyết tâm xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở là những cố gắng, nỗ lực, khả năng huy động mọi tiềm năng trong mỗi quân nhân vào hoạt động xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” để có thể vượt qua mọi trở ngại đạt mục đích đề ra. Nó thể hiện niềm tin và sự quyết tâm giúp quân nhân vượt qua mọi khó khăn, thử thách của hoàn cảnh đề toàn tâm, toàn ý thực hiện thắng lợi nhiệm vụ xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Ý chí quyết tâm xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” thể hiện ở tính mục đích, tính độc lập, tính quyết đoán, tính kiên trì, tính tự chủ của quân nhân để khắc phục những trở ngại bên trong hay ngoài để đạt tới mục đích xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

Các yếu tố trong cấu trúc của ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” có vị trí, vai trò khác nhau đối với sự hình thành ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở, tuy nhiên giữa chúng có mối quan hệ biện chứng với nhau, trong đó tri thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân là cốt lõi cho sự nảy sinh tình cảm, niềm tin, ý chí, hành vi xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Tri thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân

nhân càng cơ bản, hệ thống, vững chắc, chuyên sâu, thì tình cảm, niềm tin xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân càng sâu sắc, ý chí xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân càng mạnh mẽ và ngược lại, tình cảm, niềm tin, ý chí xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân sâu sắc, càng kiên định, vững chắc thì sự cố gắng, quyết tâm trong lĩnh hội, chiếm lĩnh các tri thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân càng cao. Do đó, khi nghiên cứu sự hình thành, phát triển ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của một quân nhân, chúng ta cần xem xét tất cả các yếu tố cấu thành trong mối quan hệ biện chứng giữa các yếu tố đó, tránh tình trạng tuyệt đối hóa một yếu tố nào.

4.2. Nhân tố cơ bản quy định ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở

Thứ nhất, nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể ở đơn vị cơ sở

Đây là nhân tố quan trọng hàng đầu, quyết định đến sự hình thành ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Thực chất của nhân tố quy định này chính là phản ánh mối quan hệ biện chứng giữa khách quan và chủ quan. Trong đó, nhận thức đầy đủ, sâu sắc và trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng và tổ chức chỉ huy ở đơn vị cơ sở là yếu tố khách quan quyết định mục tiêu, phương hướng, nội dung, biện pháp xây dựng ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân. V.I.Lênin đã chỉ rõ: “Ở đâu mà công tác chính trị trong quân đội, công tác của các chính ủy làm được chu đáo nhất, thì ở đây... không hề có tình trạng lỏng lẻo trong quân đội, quân đội giữ gìn được trật tự tốt hơn, và tinh thần của họ cũng cao hơn; ở đây thu được nhiều thắng lợi hơn” (V.I.Lênin, 2005, tập 39, tr.66).

Tính quy định của nhân tố này thể hiện ở việc xây dựng cơ sở lý luận, kim chỉ nam cho hoạt động thực tiễn xây dựng ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở; vai trò của việc cụ thể hóa các nội dung, hình thức, biện pháp trong nghị quyết, kế hoạch đã xác định của cấp ủy, tổ chức đảng và chỉ huy các cấp; vai trò của hoạt động kiểm tra, đôn đốc, nhắc nhở, chấn chỉnh việc thực hiện nghị quyết, kế hoạch của cấp ủy, tổ chức đảng và chỉ huy các cấp; vai trò hoạt động sơ, tổng kết, rút kinh nghiệm quá trình tổ chức thực hiện nghị quyết, kế hoạch đã xác định của cấp ủy, tổ chức đảng và chỉ huy các cấp.

Thứ hai, chất lượng giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện quân nhân ở đơn vị cơ sở

Đây là nhân tố quan trọng chủ đạo, quyết định đến sự hình thành, phát triển ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Thực chất của nhân tố quy định này chính là phản ánh quy luật về tính kế thừa của ý thức xã hội. Theo đó, mỗi quan hệ biện chứng giữa xã hội và con người, đó là, xã hội có tạo điều kiện cho con người phát triển, thì con người đến lượt mình, lại thúc đẩy xã hội phát triển. Để làm được điều đó thì giáo dục có trọng trách to lớn để tạo nên những con người đó cho xã hội. Những tri thức, tình cảm, ý chí, niềm tin về hoạt động xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân sẽ được hình thành thông qua quá trình giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện quân nhân ở đơn vị cơ sở.

Tính quy định của nhân tố này thể hiện ở chất lượng của hoạt động giáo dục đối với quá trình hình thành, phát triển ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Hoạt động giáo dục trang bị cho quân nhân tri thức về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”, đây là yếu tố quan trọng hàng đầu cấu thành nên ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Tính quy định của nhân tố này còn thể hiện ở chất lượng của hoạt động bồi dưỡng, rèn luyện với quá trình củng cố và tăng cường, phát triển ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Hoạt động bồi dưỡng, rèn luyện góp phần chuyên hóa tri thức, củng cố thái độ, chuẩn hóa hành vi xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” cho quân nhân ở đơn vị cơ sở.

Thứ ba, môi trường văn hóa quân sự ở đơn vị cơ sở

Đây là nhân tố quan trọng quyết định đến quá trình hình thành và phát triển của ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Thực chất của nhân tố quy định này phản ánh mối quan hệ biện chứng giữa tồn tại xã hội và ý thức xã hội. C.Mác đã chỉ rõ: “Không phải ý thức của con người quyết định tồn tại của họ; trái lại, tồn tại xã hội của họ quyết định ý thức của họ” (C.Mác và Ph.Ăngghen, 1995, tập 13, tr.15). Môi trường văn hóa quân sự ở đơn vị cơ sở với tính cách là tồn tại xã hội, hợp thành hoàn cảnh lịch sử - cụ thể quyết định đến sự hình thành và phát triển của ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở.

Tính quy định nhân tố này thể hiện ở việc môi trường văn hóa quân sự ở đơn vị cơ sở là tổng hòa các yếu tố, điều kiện vật chất, tinh thần, hợp thành hoàn cảnh cụ thể, hiện thực, thường xuyên tác động, quy định trực tiếp mọi hoạt động của quân nhân.

Môi trường văn hóa quân sự trực tiếp định hướng quá trình hình thành, phát triển tri thức về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; tạo ra bầu không khí vui tươi, phấn khởi, dân chủ, đoàn kết, kỷ luật; tạo động lực mạnh mẽ thúc đẩy quá trình hình thành, và phát triển tri thức, tình cảm, ý chí, niềm tin xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”; tạo “màng lọc” ngăn chặn những tác động tiêu cực đến quá trình hình thành, phát triển tri thức, tình cảm, ý chí, niềm tin xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

Bốn là, nhân tố chủ quan của quân nhân ở đơn vị cơ sở

Đây là nhân tố có vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự hình thành, phát triển ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở. Thực chất của nhân tố quy định này phản ánh tính năng động chủ quan của chủ thể trong hoạt động thực tiễn. Khi điều kiện khách quan đã chín muồi thì nhân tố chủ quan có vai trò to lớn, quyết định trực tiếp sự biến đổi của điều kiện khách quan. Như vậy, ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở chịu sự quy định của nhân tố chủ quan của quân nhân.

Tính quy định của nhân tố này thể hiện ở toàn bộ phẩm chất, năng lực, ủa quân nhân đóng vai trò quyết định trực tiếp tới chất lượng, hiệu quả hình thành và phát triển tri thức về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Nhân tố chủ quan của quân nhân đóng vai trò quan trọng để tiếp nhận và giải quyết những mâu thuẫn trong quá trình hình thành và phát triển ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Tính quy định của nhân tố này còn thể hiện ở sự nỗ lực, tính tích cực, tự giác của mỗi quân nhân đóng vai trò quan trọng hình thành tri thức, tình cảm, ý chí, niềm tin xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

5. Thảo luận

Để nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở, góp phần đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, cần tập trung vào những nhiệm vụ sau:

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể trong nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân.

Hai là, nâng cao chất lượng giáo dục, rèn luyện ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở QĐND Việt Nam hiện nay.

Ba là, đẩy mạnh xây dựng môi trường văn hóa

quân sự lành mạnh, tạo điều kiện thuận lợi để nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”.

Bốn là, tích cực hóa nhân tố chủ quan của quân nhân trong nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, “Mẫu mực, tiêu biểu” của họ.

6. Kết luận

Ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở có vị trí, vai trò quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả của quá trình xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu

mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở hiện nay là một quá trình phức tạp và lâu dài. Để làm được điều đó cần phải có những giải pháp hữu hiệu và mang tính hệ thống. Mỗi giải pháp có vị trí, vai trò khác nhau hợp thành chỉnh thể thống nhất chỉ đạo hoạt động thực tiễn, các chủ thể trong quá trình thực hiện cần phải quán triệt và vận dụng đồng bộ hệ thống các giải pháp; phải linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với tình hình và điều kiện thực tiễn của từng đơn vị cơ sở trong toàn quân. Có như vậy, việc nâng cao ý thức ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở hiện nay mới đạt được mục tiêu, yêu cầu, chất lượng và hiệu quả tốt như mong muốn.

Tài liệu tham khảo

Cường, L. (2019). *Xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh về chính trị trong tình hình mới*. Hà Nội: Nxb. Quân đội nhân dân.

Cường, L. (2022). *Phát huy phẩm chất “Bộ đội cụ Hồ” tiếp tục xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị trong tình hình mới*. Hà Nội: Nxb. Quân đội nhân dân.

Giang, P. V. (2023). *Phát huy truyền thống anh hùng, xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam tinh, gọn, mạnh, hiện đại trong thời kỳ mới*. Hà Nội: Nxb. Quân đội nhân dân.

C.Mác và Ph.Ăngghen. (1995). *Toàn tập*. Tập 13. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

C.Mác và Ph.Ăngghen. (2002). *Toàn tập*. Tập 20. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

V.I.Lênin. (2005). *Toàn tập*. Tập 39. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Phê, H. (1997). *Từ điển tiếng Việt*. Đà Nẵng: Nxb. Đà Nẵng.

Thường, P. C. (2019). *Phát triển ý thức bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa của hạ sĩ quan, binh sĩ Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay*. Hà Nội: Nxb. Quân đội nhân dân.

Ý THỨC XÂY DỰNG ĐƠN VỊ VỮNG MẠNH TOÀN DIỆN “MẪU MỰC, TIÊU BIỂU” CỦA QUÂN NHÂN Ở ĐƠN VỊ CƠ SỞ QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM

Nguyễn Hải Hà

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Email: haiha88h@gmail.com

Nhận bài: 13/8/2024; Phản biện: 28/8/2024; Tác giả sửa: 06/9/2024; Duyệt đăng: 10/9/2024; Phát hành: 30/9/2024

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/344>

Để quân nhân ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam hoàn thành tốt nhiệm vụ xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” thì ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở có vị trí, vai trò quan trọng. Đây là tiền đề cơ bản giúp hoạt động xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân đi đúng hướng, đảm bảo sự thống nhất chặt chẽ về mục tiêu, nội dung, biện pháp thực hiện; trực tiếp quyết định đến chất lượng, hiệu quả của nhiệm vụ xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu”. Trước yêu cầu mới của nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, nhiệm vụ xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại” thì chú trọng nâng cao ý thức xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” của quân nhân ở đơn vị cơ sở để nâng cao chất lượng xây dựng đơn vị cơ sở vững mạnh toàn diện “Mẫu mực, tiêu biểu” là vấn đề cấp thiết hiện nay.

Từ khóa: Ý thức xây dựng; Đơn vị; Quân nhân; Quân đội nhân dân Việt Nam.